Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 36 Нядзеля, 19-га Кастрычніка 1924 г. Год I.

ГРАМАДЗКІ ГОЛАС

Выходзіць тры разы ў тыдзень. Цана нумару 15 грошай.

Падпісная цана на 1 месяц 1 злоты 80 гр.
За граніцу ўдвая даражэй.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Людвісарская вул. дом № 4. (Wilno, Ludwisarska 4). Рэдакцыя адчынена ад 10—2 гадз. Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. удзень, апрача сьвятаў.

Цана абвестак за радок пэтыту: на 1 стар. — 15 гр. у тэксьце — 10 гр. на апош. стар.— 5 гр.

АБВЕСТКІ:

Часовая Беларуская Рада зьмяшчаецца на Нямецкай вул. Hotel „Palace“, пакой № 154.

Інтэрэсанты прымаюцца ад 9 — 11 гадз. раніцай.

Настаўнікам пачатковых школаў.

Школьная Камісія Часовай Беларускай Рады гэтым абвяшчае, што, ў зьвязку з адчыненьнем беларускіх школаў, усім зарэестрованым Камісіяй настаўнікам прапануецца: 1) прыслаць свае адукацыйныя дакумэнты і жыцьцярысы; 2) даныя аб тым, дзе магчыма адчыніць школы (ці ёсьць адпаведныя будынкі); 3) сабраць подпісы ня менш як 40 бацькоў, якія аддадуць сваіх дзяцей у беларускія школы; Подпісы павінны быць зацьверджаны солтысам і войтам; 5) якая школа зьяўляецца пажаданаю — чыста беларуская, ці двухмоўная.

У выпадку, якіх-нібудзь тэхнічных труднасьцяў, ці перашкодаў з боку мясцовае ўлады, незабаўна паведамляць Школьную Камісію па адрэсе: Wilno, ul. Niemiecka, Hotel „Palace“, Białoruska Komisja Szkolna.

Вакансіі будуць замяшчацца ў парадку паступленьня заяваў.

Школьная Камісія Час. Бел. Рады.

Адзіны спосаб.

Кожнаму ясна, што ёсьць толькі адзін спосаб аздараўленьня ненармальнага крэсовага жыцьця.

Спосаб гэты ясны і просты — безадкладна й рашуча пачаць тыя рэформы, якія далей адкладу цярпець ня могуць.

Мы пісалі аб тым, што дэлегацыя Часовай Беларускай Рады дабілася ў Варшаве ад п. Міністра Прасьветы магчымасьці незабаўна пачаць закладаньне ў нашых вёсках беларускіх школаў там, дзе гэтага само насяленьне захоча.

I справа гэтая стаіць першаю ў чарзе рэформаў.

Нам здаецца, што аўторытэтныя прадстаўнікі Польскага Ураду на вецер словаў ня кідаюць і што было сказана беларускай дэлегацыі ў Варшаве — сказана было ясна й сур'ёзна.

Як-жа спрытна падхапляе „Сялянская Праўда“ інформацыі „Dziennika Wileńskiego“, быццам, будучы ў Вільні, Міністар Прасьветы, ў гутарцы з прадстаўнікамі прэсы сказаў аб школьных справах нацыянальных меншасьцяў, што справы гэтыя davaлоуцца рэалізацыі толькі у 1925 — 1926 школьным годзе, дзеля таго, што бягучы школьны год мае служыць толькі падгатаваўчым часам.

Мы ня ведаем, што сказаў пан Міністар Прасьветы ў гутарцы з прадстаўнікамі прэсы ў Вільні, але што ён казаў дэлегацыі Часовай Беларускай Рады ў Варшаве намі перадана да агульнага ведама і ў праве сваім на родныя школы мы пэўны.

Калі на шляху школьнае рэформы стаяць якія-нібудзь тэхнічныя труднасьці, дык яны павінны быць рашуча ўхілены, дзеля таго, што з рэформай гэтаю адкладу быць ня можа.

Мы вельмі добра разумеем, чаго цешыцца „Сялянская Праўда“ з інформацыяў „Dziennika Wileńskiego“.

Газэта гэтая, ахапляючы сваім духам навет і Беларускі Пасольскі Клюб, гэтак сама вельмі добра разумее, што чым больш справа нашых родных школаў будзе стаяць на адным мёртвым пункце, тым больш грунт будзе для дэмагогічнай агітацыі проці ўсяе тае беларускае працы, якая вядзецца не староньнікамі „Сялянскае Праўды“ з яе ўсходняю орыентацыяю.

Нанятыя Камінтэрнам працаўнікі „Сялянскай Праўды“ ведаюць адзін толькі прынцып: „хто ня з імі, той проці іх“.

I трымаючыся гэтага гатэнтоцкага прынцыпу, яны бачаць сучок у вачох сваіх праціўнікаў, не заўважаючы цэлых бярвеньняў у вачох тых, хто лічыцца ў іхнім лагеры.

Набіраючы штораз болей бальшавіцкага стылю ў яго самым ваяўнічым ваенным пэрыядзе, тыя, хто сам сябе тытулуе „паважнымі беларускімі дзеячамі“, згубілі ўсялякую этыку на шпальтах „Сялянскае Праўды“ і лезуць на сьцену ад злосьці, пачуваючы пад нагамі няпэўны грунт.

Аб „павазе“ некаторых з сваіх аднадумцаў, як гэта ні балюча для нас, нашы палітычныя праціўнікі могуць даведацца хаця-бы з аддзелу хронікі некаторых мясцовых газэт, у якіх часамі дзе-што ў гэтым сэнсе прачытаць знайдзецца і на што нічым ужо зарэагаваць нельга, бо выглядае ўсё гэта так, што самы просты беларускі селянін толькі рукамі разьвядзе ды скажа: „I сьмех і гора“.

Толькі безадкладная, незабаўная рэалізацыя нашых школьных магчымасьцяў у першую чаргу ўціхамірыць істэрыку нашых палітычных ворагаў, нажаль, з роднага нашага беларускага лагеру, і ня дасьць ім аканчальна зьехаць з глузду.

Бо проці сваіх родных школаў, аб патрэбе якіх і яны на свой лад крычалі, ўсё-ж такі агітаваць ня сьмеюць, хаця ўсякая нездаровая агітацыя зьяўляецца іхнім будным хлебам.

Сьмелыя рэальныя рэформы зьяўляюцца адзіным спосабам аходаць агітацыю тых, хто на што іншае няздольны, і спосаб гэты павінен быць ужыты, каб, баламучаныя дасюль дэмагогамі, беларускія масы маглі спакойна аддацца сваёй нацыянальнай творчасьці ў імя свае-ж уласнае лепшае будучыны.

Толькі ў рэформах, а ня ў іншым чым, разгадка ўсяго балючага *крэсовага* пытаньня.

Гэта робіцца ясным ня толькі для нас адных, гэта штораз часьцей паўтараецца сярод болей цьвярозых ненацыяналістычных польскіх кругоў, аб чым можна блізу штодня даведацца са шпальтаў лявіцовых сталічных польскіх газэт.

Палітычны агляд.

Англія заўсёды была і ёсьць прымернікам парлямэнтарызму. Маючы ў сябе парлямэнт ад XIV стал., яна выпрацавала моцныя парлямэнцкія традыцыі, якія служаць прымернікам для ўсіх контынэнтальных дзяржаваў. Дзеля гэтага, выбары ў Англіі заўсёды зьвярталі на сябе агульную ўвагу, дзякуючы сваёй прымернай арганізацыі, а асабліва цяпер, калі разьбіліся партыі, ня выходзячы аднак за межы законнасьці. Асаблівасьцю ангельскага парлямэнтарызму пачатку XX стал. было тое, што там заўсёды змагаліся дзьве палітычныя партыі: партыя торыяў, або, як цяпер яна завецца, партыя консэрватыўная і партыя вігаў або лібэралаў, якія мала адна ад аднэй розьніліся. I заўсёды адна з гэтых партыяў арганізавала ўрад, а другая была ў опозыцыі. I толькі ў пачатку XX стал. выступіла на сцэну трэцяя партыя, рабочая, якая думае цяпер перамагчы ўсіх. Рабочая партыя разьвілася і здабыла сабе моцнае палажэньне ў апошнія 20 гадоў. У 1902 годзе першы раз папалі ў парлямэнт два прадстаўнікі рабочых, якія заснавалі самастойную партыю. I ад гэтага часу рабочая партыя і лік яе прадстаўнікоў у парлямэнце пачаў хутка павялічвацца. У 1900 г. рабочая партыя ў Англіі мела 14.000 сяброў. А на выбарах у 1906 г. ім удалося правесьці ў парлямэнт 29 сваіх дэпутатаў, і рабочая партыя мела ўжо 847.000 сяброў. Пасьля перад вайной гэты ўзрост партыі паменшыўся, дзякуючы таму, што ангельскі лібэральны ўрад зрабіў самыя шырокія соцыяльныя рэформы. Толькі ў час вайны і асабліва пасьля яе йзноў павялічыўся прыплыў рабочых арганізацыяў дзякуючы эканамічнаму крызысу і пашыраўшайся безрабоціцы. У 1918 г. рабочая партыя адтрымала на выбарах 2.244.945 галасоў і правяла ў парлямэнт 57 дэпутатаў. У 1922 г. рабочая партыя адтрымала ўжо 4.236.733 галасы і правяла ў парлямэнт 142 дэпутатаў. А на выбарах у лістападзе 1923 г. лік яе прадстаўнікоў у парлямэнце дайшоў да 192 дэпутатаў пры 4.348.379 галасох. Апроч таго амаль што не да апошняга часу рабочая партыя ад'значалася строгай унутранай дысцыплінай і ўмяркованым радыкалізмам.

Гэткі хуткі ўзрост рабочай партыі закруціў галаву яе павадыром і павадыр ангельскіх рабочых, цяперашні прэм'ер Макдональд

паставіў сабе мэту перамагчы ўсіх, каб ня быць больш залежным ад лібэралаў або консэрватараў, дзеля таго, што цяпер рабочая партыя складае ў парлямэнце меншасьць і навет па ліку меншая за партыю консэрватыўную. Але няма ведама, ці яму ўдасцца зьдзейсьніць сваё лятуценьні, дзеля таго, што яго палітычныя праціўнікі дагадаліся аб яго думках і стараюцца як-ні-як не дапусьціць, каб перамагла рабочая партыя, якая магла-б давясьці да дыктатуры аднае партыі. Дзеля гэтага, консэрватары ды лібэралы дагаварыліся, каб не перашкаджаць адны адным у тых вакругох, дзе, апрача іхніх кандыдатураў, выстаўлена й кандыдатура рабочай партыі. Ангельская сыстэма выбараў, як ведама, абапёрта на тым, што ўся Англія дзеліцца на пэўны лік выбарных вакругоў і ў кожным вокрузе выбіраюць аднаго дэпутата, адтрымаўшага найболей галасоў. Калі напр., у нейкім вокрузе змагаюцца тры кандыдаты трох розных партыяў і адзін з іх адтрымае хаця на адзін голас болей за кожнага з ягоных праціўнікаў, дык ён будзе пераможцам, хаця й ня мае абсолютнай большасьці. Гэтым і тлумачыцца дзеля чаго ў 1922 г. рабочая партыя адтрымала 142 мандаты пры 4.236.733 галасох, а ў 1923 г., амаль што пры гэткім самым ліку галасоў, адтрымала 192 мандаты. Гэтак сталася дзякуючы энэргічнаму змаганьню між сабой консэрватараў з лібэраламі, якія перашкаджалі адны адным, даючы магчымасьць выйграць трэцьцяй партыі, рабочай. Вось дзеля гэтага, каб ня было гэткага ўзаемнага зьнішчажэньня, консэрватары і лібэралы дагаварыліся выстаўляць аднаго кандыдата ў тык вакругох, у якіх выстаўляюць свайго кандыдата й рабочыя. Пры гэтым зьнімаецца кандыдатура таго дэпутата, які на леташніх выбарах адтрымаў менш галасоў. Гэтага адзінага фронту проці рабочай партыі лідэры апошняй мабыць не спадзяваліся.

Але гэтым уся небясьпека для рабочай партыі яшчэ не абмежавалася. У той час, як лібэралы і консэрватары дзеля небясьпекі для іх з боку рабочай партыі ўтварылі адзіны фронт, каб не прапаў дарма ніводзін голас выбаршчыка, сама рабочая партыя ў гэты раз выступае разрозьненая. На гэтых выбарах выступае як самастойная партыя чацьвёртая група—камуністых, якая выставіла сьпісак сваіх уласных дэпутатаў і абвясьціла самастоўную праграму, прадыктованую мабыць з Масквы. Гэтак здарылася дзеля таго, што на апошнім конгрэсе рабочай партыі, зачыніўшымся пасьля роспуску парлямэнту, было пастаноўлена выкінуць камуністых з рабочай партыі, якія імкнуцца толькі да развалу рабочага руху. Апрача таго, было пастаноўлена не галасаваць на выбарах за камуністычных кандыдатаў. Абедзьве гэтыя рэзалюцыі былі прыняты 1.604.000 галасоў проці 1.540.000. Гэткім чынам, галасы падзяліліся амаль што на роўныя часткі. Гэта даказвае, як ужо моцны бальшавіцкі рух сярод ангельскіх рабочых. А дзеля таго, што камуністыя былі вельмі нездаволены рабочым кабінэтам Макдональда, ня гледзячы на тое, што ён, толькі дзякуючы ім, праваліўся, дык трэба спадзявацца самай рашучай барацьбы староньнікаў камуністычных і рабочых дэпутатаў у адных і тых самых вакругох. Гэта могуць лёгка выкарыстаць іх праціўнікі, якія выступаюць салідарна, а рабочая партыя, загадзя спадзяваўшаяся ўдачы, можа прайграць справу. І пасьля гэтага, быць можа, ніколі больш ужо ня возьме ў свае рукі ўлады.

ПАЛІТЫЧНАЯ ХРОНІКА.

У Польшчы.

У Варшаву вярнуўся пасол Тугут. Пасол Ст. Грабскі вернецца толькі на гэтым тыдні, пасьля чаго зараз-за пачнуцца паседжаньні камісіі для акраінных справаў.

Маршалак Сойму п. Ратай адбыў 17 гэт. месяца конфэрэнцыю з рэфэрэнтам закону аб арганізацыі найвышэйшых ваенных уладаў п. Станіслав. Дамброўскім, які заявіў, што рэфэрат будзе гатовы ў першых днёх лістапада і камісія зможа пачаць паседжаньні.

Прыпушчаюць, што віцэміністрам для акраінных справаў будзе назначаны адзін з парлямэнцкіх дзеячоў, браўшы удзел у працах над языковымі законамі.

Ваенны міністар гэнэр. Сікорскі мае вярнуцца з Парыжу раней, чымся гэта прадбачвалася.

Старшыня рады міністраў п. Ул. Грабскі 16 гэтага кастрычн. меў конфэрэнцыю з міністрам зямельных рэформаў п. Копчынскім аб справе новага законапроекту аб выкананьні зямельнае рэформы, які законапроект урад замерваецца ў найбліжэйшым часе прадставіць у Сойм.

Парадак дня першага пасьля вакацыяў паседжаньня Сойму, якое адбудзецца 24 гэтага кастрычніка, складаецца з аднаго толькі пункту — першага чытаньня бюджэту на 1925 г. і фінансавага законапроекту.

За граніцай.

Як паведамляюць з **Нью-Іорку**, абвешчаная падпіска на пазыку для **Нямеччыны** была пакрыта з лішкаю ў першыя-ж дні.

У **Швэцыі** кароль паверыў сфармаваньне ўраду социял. Бранцінгу.

Як тэлеграфуюць з **Эгіпту**, вагабіты заявілі, што яны гарантуюць бясьпеку чужаземцаў у Мэццы. Вагабіты занялі Мэку. У месьце спакойна.

Паводлуг вестак з **Лёндану**, і там запісы на **нямецкую** пазычку перавысілі падпісную суму.

Аг. Рэйтэра паведамляе з **Токіо**, што японскі пасол у **Пэкіне** перадаў кітайскаму ўраду ноту, ў якой пацьвярджаецца нэйтралітэт **Японіі** і зьвяртаецца ўвага на неабходнасьць забясьпечыць японцаў, якія жывуць у Манголіі і Манджурыі.

У **Югаславіі** кабінэт па трэбаваньню караля падаўся ў адстаўку.

Паводлуг статыстычных ведамасьцяў аб палітычных арыштантах у **Літве**, пад сьледзтвам усяго знаходзяцца 169 чалавек, з якіх палякоў—62, немцаў — 38, жыдоў — 36 і ліцьвіноў—3.

Паводлуг паведамленьня з **Шанхаю**, салдаты, якія уцяклі з фронту, аграбляюць ваколіцы. Аддзел з 1000 салдатаў уварваўся ў Шанхай і замерваўся разграбіць францускія кварталы. Францускія матросы адагналі дэзэртыраў. Варта ў эўропэйскіх кварталах узмоцнена.

У **Францыі** нарастае трэбаваньне зьнішчэньня **нямецкіх** фабрык, у якіх вытвараюцца цэпэліны.

У **Гішпаніі** кароль прыняў адстаўку высокага камісара ў **Мароко** і назначыў гэн. Прыма-дэ-Рывэра камісарам і камэндантам Мароко. Прыма-дэ-Рывэра застаецца адначасна прэзыдэнтам дырэкторыі.

Як тэлеграфуюць з **Бэрліну**, заграрічная дэлегацыя **расейскае** соц.-дэм. партыі паведамляе, ня гледзячы на савецкія запярэчаньні, аб галадоўцы палітычных арыштантаў на **Салавецкіх** астравох.

У **Каіры** офіцыяльна паведамлена, што магчымы напад вагабітаў на **Палестыну**. Урад **Эгіпту** загадзя абвясьціў нэйтралітэт у гэткім выпадку.

У **Францыі** фінансавая камісія парлямэнту пастанавіла стрымацца ад вырашэньня пытаньня аб адмене пасольства ў **Ватыкане** да выясьненьняў ураду. Тое самае пастаноўлена датычна крэдыту ў 448.000 франкаў на пасольства ў С. С. Р. Р. Пастаноўлена затрэбаваць ад прэм'ера Эрыё аб'ясьненьняў аб яго паглядах і замерах датычна пасольства ў С. С. Р. Р.

З **Белграду** паведамляюць, што дэлегацыя ад Ерусалімскага патрыярха прыбыла да караля **Югаславіі** Аляксандра з просьбаю прыняць протэктарат над Хрыстовым Гробам у Ерусаліме. Протэктарат раней належаў да расейскага імпэратара. Прыняцьце протэктарату роўназначна прыняцьцю вярхоўнасьці над усёю праваслаўнаю цэркваю з 240 мільёнамі веруючых.

Як тэлеграфуюць з **Парыжу**, ваенны суд у **Нансі** вынес пастанову па справе нямецкіх гэнэралаў і афіцэроў, расстраляўшых масу жыхароў ў Гарб-Віле ў Лётарынгіі пры ўступленьні нямецкіх войскаў. Сямёх засуджаны на расстрэл, рэшта на 20 гадоў катаргі.

ЯЗЭП МАСКОФФ.

У Горнай Дамброве.

Сцэнічны абразок у адным акце.

Пераклад з польскага.

АСОБЫ:

Стары шахцёр.
Яго жонка.
Яго дачка.
Штыгар, вучань тэхнічнай шахцёрскай школы.
Капітан.
Казакі.

Рэч дзеецца ў Горнай Дамброве ў час забастоўкі. *)

ЗЬЯВА І.

Сцэна прадстаўляе невялічкую цёмную і надта ўбогую хату. Сьцены зусім пустыя, у глыбіні вакно і дзьверы. Печка, ўлева нары, на якіх ляжыць хворая *Жонка* з галавой абвязанай рызьзём. Як заслона адчынілася, на сцэне апрача *Жонкі* нікога нямашака. Чутно толькі яе стогны, а пасьля здалёк чутно званкі і ціхае надходзячае пяяньне казакоў. Чутно голас запявалы, а пасьля хор паўтарае песьню з акомпаніямэнтам янычарскіх званочкаў. Дзьверы адчыняюцца і ўбягае *Дачка*, маладая дзяўчына, бедна апранутая, з рукамі зьнішчанымі вуглём. Уляцеўшы ў хату, зачыняе за сабой дзьверы. Стаіць праз момэнт, ня кратаючыся.

Маці. Хто... прыйшоў?

Дачка. Я, мамка.

Маці. Дзе бацька?

Дачка. Ня ведаю.

Маці (*прыслухоўваючыся*). Хто гэта грае? Што гэта зьвініць?

Дачка (*кідаючыся да Маці ў крыкам*). Мамка! войска ўжо прыйшло!

Маці. О, Божухна! казакі... нагайкі... о!.. гэта яны граюць — гэта яны — але, але — як была я ў горадзе... на службе... няраз іду па вуліцы і, чую, гэтак сама пяюць... (*пачакаўшы*) як нячыстая сіла...

Дачка (*нэрвова*). Мне жудасна, мамка, як яны гэтак пяюць. Я ня ведаю чаму... ў мяне ажно ў грудзёх нешта рвецца.

Маці. І мне таксама, дачушка, і мне... А кожны з іх мае за халявай нагайку... але не для каня... (*Пяяньне ўжо надта блізка*).

Дачка (*стоячы на каленах пры ложку, закрывае далонямі вушы*). Ня слухайце, мамка... ня слухайце...

Маці (*закрывае вушы*). Ня слухаю, дачушка, ня чую...

(*Пяяньне з гоманам пераплывае міма вакна і заціхае ўдалечку*).

ЗЬЯВА ІІ.

Як пяяньне скончылася, чутно стук у вакно. *Дачка* ўскаквае і бяжыць да вакна. У вакне зьяўляецца *Штыгар* і кажа кароткім, парваным голасам:

Штыгар. Прыйшлі... скажы бацьку, каб не палохаўся і моцна трымаўся свайго — я йду ў іншыя хаты — таварышы таксама робяць абход.

Дачка. Бацькі няма.

Штыгар. Я вяртаючыся зайду яшчэ сюды. Можа знайду яго. Бывайце здаровы!

Дачка (*нясьмела*). Я хацела спытацца...

Штыгар. Што? кажы, дзетка, хутка, бо патрулі ўсюды ходзяць. Яшчэ мяне тут зловяць.

Дачка. Ці... яны... нас... нагайкамі прымусяць ісьці ў шахту?

Штыгар (*з сілай*). Ніякая нагайка ня можа прымусіць вас уступіць.

Дачка. Не... не... паночку, я ведаю... я памятаю, што вы гэтак хораша казалі, але... можа... яны страляць будуць.

Штыгар. Ну... няма рады. Гэткая сьмерць— гэта харошая сьмерць... Бацьку я аддаю пад твой дагляд. Я з ім сягоньня спаткаўся. Круціўся чагосьці каля канторы... Не хацеў глянуць мне ў вочы... Сачы за ім...

Дачка. Добра, паночку!

Штыгар. Іду... скажы бацьку, што яшчэ прыйду. (*Зьнікае*).

*) Горная Дамброва (Dąbrowa Górnicza) — мястэчка ў б. Петракоўскай губ., дзе ёсьць багата шахтаў з каменным вуглем. Перакладчык.

Адкрытае пісьмо

да палітычных працаўнікоў.

Тры тыдні прайшло, як арганізавалася Часовая Беларуская Рада. Само жыцьцё, магчымасьць вялікіх палітычных катаклізмаў, небясьпека перад бальшавіцкай навалай змусіла нас, пасьля двухлетняга перарыву, актыўна выступіць на палітычны форум. Ідэолёгія наша—простая: з бальшавікамі, гэтымі крывавымі extra - імпэрыялістымі, не шануючымі ні толькі ніякага нацыянальнага рэнэсансу (прыклад — крывавая і зьвярыная расправа з Грузіяй), але нават не прызнаючымі звычайнай людзкай маралі, мы ня можам мець нічога супольнага. На бальшавіцка-камуністычнам крывавым грунце ніхто ня збудуе сьвятога нацыянальнага храму. Зразумела, што ворагі нам тыя, якія пацікаюць брудную чырвоную лапу. Агідны тыя, якія поўзаюць на жываце перад гэтай хамскай лапай, трымаючай грашавую машну. Гэта першае, а другое што праступна было не скарыстаць момэнту каб замацаваць за сабой першыя нацыянальна-культурныя здабыткі ў Польскай Рэспубліцы.

Часовая Беларуская Рада кладзе ўсе сілы і ўсю энэргію, каб утрымаць у руках беларускую пачатковую школу. Спакойна і цьвёрда, але ўпарта яна рабіла ўсе магчымыя крокі, каб пераканаць польскі ўрад і грамадзянства ў неабходнасьці уступак беларускаму народу. Праўда, мы крытыкавалі дзейнасьць беларускіх паслоў, гэтых законных выбарных беларускага народу, зазначалі што яны зьбіліся з правільнае дарогі, знаходзілі што гульня ў вялікую палітыку, адбудова Кракава „по щучью веленью а моему хотенью", апрача вялікай шкоды, нікому нічога рэальнага не дала, а тым больш Кракава не збудавала. Казалі што некаторыя паны паслы допускаюць праступную дэмагогію, карыстаючыся цемрай народнай. Усё гэта мы казалі і ад усяго гэтага мы не адмаўляемся. Але, ці-ж мы ня ў праве крытыкаваць дзейнасьць нашых паслоў? Ці паны паслы—асобы якія не грашаць і ўся роля наша звозіцца да таго, каб мы прымалі пакорна ўсё, што нам будзе паднесена імі? Мы маем права адкрытай крытыкі! Больш таго—паны паслы павінны прыслухавацца да голасу насяленьня, якога яны зьяўляюцца прадстаўнікамі. Два гады паны паслы мелі carte blanche ў сваей парлямэнтарнай працы. І з нашага боку, ня гледзячы на расходжаньне социяльнае і тактычнае, ня было нават і ценю перашкоды ў іх працы. Але гдзе же вынікі? Апрача пагоршаньня агульнай беларускай нацыянальнай сытуацыі, апрача вялікіх крыўд, робленых беларускаму селяніну апрача бясправнага галоднага існаваньня беларускага інтэлігэнта, поўнага разгрому культурна - нацыянальных установаў, мы нічога ня бачым. І вось толькі за тое, што мы сьмела і адкрыта зьвярнуліся *мо ў апошні раз* да Польскага Ураду і грамадзянства з жаданьнямі перамены несправядлівых адносін да беларускага народу, зьвяртаючы ўвагу, што гэтыя ненармальныя адносіны ёсьць прычынай растучага палітычнага бандытызму; толькі за тое, што гэтак-жа адкрыта крытыкавалі дзейнасьць (а не асобы!) паноў паслоў; толькі за тое, што нам удалося, пасьля вялікіх трудоў, дабіцца магчымасьці адкрываць яшчэ ў бягучым вучэбным годзе беларускія школы, што нам удалося дабіцца цэлага раду уступак ад Польскага Ураду, маючых вялізарную культурна-нацыянальную вагу, толькі за тое, што нам удалося зрабіць, каб адпусьцілі дзяржава для адбудовы зруйнованых вайной гаспадарак, аб якіх ніхто ня рупіўся—за ўсё гэтае на нас з пенай на вуснах, з шалёным абурэньнем кідаецца неофіцыяльны орган Пасольскага Клюбу — „Сялянская Праўда". Але мяне абурае галоўным чынам, ня самы факт ненавісьці, бо людзі вузка-партыйныя заўсёды бываюць надта нецярпімыя да чужых перакананьняў. Мяне дзівіць тут самы спосаб выказываньня гэтага абурэньня, які інакш нельга назваць, як хамскім і някультурным. Так, мы стаім на розных пунктах, у нас розная ідэолёгія, але ня можна ідэолёгічнае расходжаньне пертвараць ў грубейшую лаянку паадзінчых асоб, і абліваньне памыямі ўсіх тых, што йначай палітычна мысьляць. Гэта ёсьць тыпічная бальшавіцка - готэнтотская мораль. Полеміку мы прызнаём, барацьбу ў прэсе—прызнаём, гатовы, нарэшце, на ўсялякую барацьбу, але толькі ня спосабамі, якія ўжываюцца ў шынку найгоршага гатунку. Тым больш мяне дзівяць няпрыстойна някультурныя выразы, якія ўзяла за правіла ўжываць „Сялянская Праўда", што за яе шыльдам, хаваецца група асоб, няхай варожай з намі ідэолёгіі, але асоб якіх я пэрсанальна ніколі ня стану грязьніць.

Я магу вясьці з імі барацьбу, але лаяць і абліваць памыямі, заслужанымі ці навет зусім незаслужанымі, я ніколі ня стану. Бо гэтага ад мяне вымагае перад усім самая прымітыўная пашана да самога сябе і ўстрымлівае сорам перад культурнымі суседзямі, перад каторымі мы агаляем сваю дзікасьць, някультурнасьць і адсутнасьць элемэнтарнага выхаваньня. Гэтае пісьмо маё зьвяртаю ня столькі да тых, хто так ці йначай працуе ў газэце „Сялянская Праўда", але, галоўным чынам, да тых, чыймі імёнамі яна опэруе, г. зн. да п. п. паслоў. І лічу, што гнюсная і беспадстаўная лаянка ў самых грубых формах пэцкае імя беларуса. Праўда, мне добра ведама, што ёсьць спэцыфічныя асобы, хаваючыя сваё імя за псэўдонімамі, для якіх гэтыя мае словы ўсё роўна, што гарох аб сьцену, бо яны навет не рэагуюць ніяк на рэчы далёка мацнейшага парадку... Але думаю, што тым, чыім імем опэруе „Сялянская Праўда", пасьля гэтых маіх словаў будзе сорамна і яны ўстрымаюць няпрыстойна шалёныя лаянкі „Праўды", кампраміцуючай наагул беларускае імя.

А. Паўлюкевіч.

Агляд прэсы.

„Kurjer Poranny", пішучы аб цяперашнім палажэньні на Крэсах, для параўнаньня, ўспамінае шмат даўнейшыя часы, калі на Крэсах Рэчыпаспалітай „гулялі" гайдамацкія ды татарскія банды.

> Перад новай, адроджанай польскай дзяржавай стаіць тое самае заданьне, якога не магла разьвязаць даўнішняя Рэчпаспалітая. Крэсы адвечна былі Ахілесавай пятай польскай дзяржаўнасьці, а жыцьцё на Крэсах ніколі ня было абясьпечана. Сёньня там грабяць дывэрсыйныя банды, калісь грабілі гайдамацкія банды і татарскія наезды. Зьмянілася форма і назоў, бяз зьмены засталася істота зьвішча і яго праявы...
>
> **Абаронныя замкі былі ня густа, войска мала, жаўнеру дрэнна плацілі. А крэсовае ўкраінскае насяленьне падтрымоўвала не жаўнера, які бараніў бясьпечнасьць і парадак, але „дывэрсыйныя" банды, якія грабілі замкі і мястэчкі. Гэта зрабіла сьлепаватая (krótkowzroczna) польская шляхоцка-клерыкальная палітыка апошніх сталецьцяў Рэчыпаспалітай.**
>
> **А сёньня, ці-ж ня тое самае бачым на нашых усходніх Крэсах, ня гледзячы на тое, што гэтыя Крэсы надта пасунуліся на захад...**
>
> **І як колькі сталецьцяў назад, абмылковая, сьлепаватая крэсовая палітыка і няздольная адміністрацыя, якая не разумела грамадзкіх патрэбаў няпольскіх сялянскіх масаў, іх нацыянальнага і рэлігійнага пачуцьця, зрабіла тое, што гэтыя масы не падтрымоўваюць польскага жаўнера, які бароніць жыцьцё і маемасьць насяленьня, парадак і лад на Крэсах...**
>
> **Урад зразумеў паважнасьць палажэньня на Крэсах. Пачаў на праўляць справу з аднаго боку, з боку тэхнікі абароны граніцы. Плян утвареньня спэцыяльнага корпусу пагранічнай варты добры...**
>
> **Але гэта толькі адна дый найлягчэйшая частка заданьня. Застаецца другая, шмат труднейшая — перамагчы варожныя для нас настрої беларускіх ды украінскіх масаў.**
>
> **Гэтае заданьне вымагае выняткових спосабаў, але ня тых, якія ўваходзяць у мэты выняткавага закону.**
>
> **Побач з рашучым жаданьнем спыніць бандытызм і пакараць вінаватых, польская дзяржава павінна выказаць сваю апеку над крэсовым насяленьнем. Мы павінны зрабіць выняткавыя натугі, каб у зьнішчаным вайной краі, зруйнованым няздольнай адміністрацыяй, здэмаралізованым агітацыяй, падняць дабрабыт і ўмацаваць панаваньне законнасьці і культуры. Калі дакажам сваё шчырае жаданьне і выкажам арганізацыйную здольнасьць, дык у справе адбудовы Крэсаў, будзем магчы спадзявацца на заграничныя капіталы, якія дагэтуль ня хочуць даваць дзеля няпэўнасьці палажэньня. Трэба даказаць, што тут ідзе аб ратаваньне гэтай крэсовай зямлі з мора чырвонай анархіі, каб захаваць яе ня толькі для Польшчы, але таксама і для Эўропы ды цывілізацыі.**

Да словаў гэтае паважанае польскае газэты, якая вельмі шмат увагі зьвяртае на тутэйшыя нашыя справы, дадаць сапраўды няма чаго.

Дачка (*падходзіць да Маці, якая ляжыць бясьсільна*). Мамка! мамка! ёсьць яшчэ крышка вадзянкі ад абеду.

Маці. Не хачу... не чапай мяне...

ЗЬЯВА III.

Стары Шахцёр — Дачка — Маці.

(*Дачка дастае кусок сьвечкі, прыклейвае яго да стала і запальвае*).

Стары шахцёр, *дужы, сівы, згорблены, ўваходзіць, кідаючы шапку ў кут, і сядае на лаве.*

Дачка. Татка, бачылі? Прыйшлі.

Шахцёр. Прыйшлі.

Дачка. Дзе разлажыліся? За старой гутай?

Шахцёр. Усюдых будзе поўна... раскінуліся па ўсіх шахтах, і там, і сям...

Дачка. О, Божухна! каб толькі ня блізка ад нас.

Шахцёр. Пабачыш іх, дачушка, надта блізка! пабачыш... якая была-б з цябе дачка шахцёра, калі-б ты з імі не спазналася? Яны маюць за халявамі гэткія лекі, якія ад голаду і холаду вылечаць... (*Паўза*).

Дачка. Мо, чаго зьясьцё, татка?

Шахцёр (*з горкай іроніяй*). А чаго-ж ты там наварыла? Крупніку з дрэва або мяса з каменьня?

Дачка (*ціха*). Есьць крышку вадзянкі...

Шахцёр. Схавай для маці — або сама зьясі...

Дачка. Мне есьці ня хочацца... (*Кароткая паўза*).

Шахцёр (*ідзе ў кут, дзе вісіць крыху рызьзя і капаецца ў ім*).

Дачка. Чаго шукаеце, татка?

Шахцёр. Дзе мой каптан, у якім хаджу ў шахту? га? дзе сьвітка? дзе пояс?

Дачка (*нясьмела*). Татаў каптан? сьвітка?

Шахцёр. Дык-жа выразна кажу...

Дачка (*як вышэй*) Нашто вам каптан?

Шахцёр (*жаўчыць*).

Дачка (*раптам крычыць*). Татка хоча йсьці ў шахту!!!

Шахцёр (*пасьля кароткай паўзы са злосьцю*). Але.. дык ведай-жа... пайду ў шахту.

Дачка (*крычыць*). Татачка, ня зробіце гэтага! Татку будуць празываць здраднікам... татка ня здрадзіць... не пайдзе насупроць іншых... татка абяцаўся ня йсьці на работу, пакуль будзе забастоўка...

Шахцёр. Не абяцаўся галадаць... У брусе ажно кішкі корчацца, маці... во!... да мерцьвяка падобна... я тыдзень ужо табакі ў люльцы ня меў... Я гэта не абяцаўся... Я ня зьвер, каб лапу смактаць... я з мае работы сяк-так жыў... мне ня трэ' было баставаць.

Дачка. Але іншым трэба было, татка!

Шахцёр А мне што да іншых. Або яны дбаюць аба мне, як у іх бруха поўнае.

Дачка. Вы ведаеце, што панічы са школы казалі. Толькі гуртом можна будзе зрабіць нешта з дырэкцыяй і інжынерамі.

Шахцёр. Я нічога больш за тое, што меў, не хачу. І іншым няхай ня хочацца.

Дачка. Але яны маюць дзяцей, татачка... яны дзяцей гэтых ня могуць накарміць сваей работай...

Шахцёр. Дык няхай дзяцей ня маюць. Я ім не казаў.

Дачка. Татка! татка! яшчэ хаця два дні пратрымайцеся... што скажуць іншыя? што скажуць паны штыгары?

Шахцёр. О-ёй! вельмі цікавяць мяне твае штыгары! Гэта яны завялі нас на загубу — гэта яны паравярнулі нам у галаве. Чартоўскія сыны... а сёньня — каб хто хоць жменьку табакі даў... халеры.

Дачка. Татка... я пабягу — можа каторага спаткаю, я папрашу для вас табакі.

Шахцёр (*пхнуўшы яе ад дзьвярэй*). Ня сьмей лётаць цяпер уночы, як войска прыйшло. Ды, апроч таго, гэта нічога не паможа. Каб мне тут цэлы воз з табакай і стравай прыехаў, а я заўтра ў шахту пайду...

Пералажыў **Ю. М.**

(*Працяг будзе*).

ПА СЬВЕЦЕ.

Цікавая гісторыя.

Газэты перадаюць з Голяндыі аб падробнасьцях замаху на бышага нямецкага імпэратара Вільгэльма. Як высьняецца, гісторыя з гэтым замахам даволі цёмная і ўся справа выглядае гэтак:

Некалькі дзён назад на нямецка-голяндзкай граніцы была арыштована голяндзкімі ўладамі дама, якая прабавала пераехаць у Голяндыю ўласным самаходам. Дама гэтая аказалася пераапраненым мужчынаю. У арыштованага аказалася некалькі фальшывых пашпартоў розных нацыянальнасьцяў. На граніцы ён выдаваў сябе за графіню Карловіц. Падазраваючы, што арыштованы замерваўся забіць бышага нямецкага кайзэра Вільгэльма, голяндзкія ўлады арыштавалі гэтага чалавека.

Камуністыя фальшуюць пашпарты.

Бэрлінская паліцыя выкрыла ў Нэйкэльне бюро фальшывых пашпартоў. Пры вобыску знойдзены быў вялікі лік ня толькі блянкетаў пашпартоў розных краёў, але і ўжо выкарыстаныя фальшывыя пашпарты. Сярод гэтых апошніх пашпарт камуністычнага пасла рэйхстагу Эбэрлейна, выданы на імя Фрыдрыха Лямана, пашпарт Кэнэна, выданы на імя Арнольда Дрэйера, пашпарт кіраўніцы камуністычнага жаноцкага сэкрэтарыяту Враунталь на імя Марты Штумпф, пашпарт прэзэса камуністычнае фракцыі рэйхстагу Тэльмана і фальшывыя пашпарты дэпутаткі Рут Фішэр.

Цэпэлін пераляцеў Атлянтычны акіян.

15-га гэтага кастрычніка а 13 гадз. 25 мін. паводлуг сярэднеэўропэйскага часу, выляцеўшы з Нямеччыны цэпэлін R. 3. пры ляцеў у Нью-Іорк. Палёт ад Фрыдрыхсгафэну да Лякгэрсту цягнуўся 81 гадзінаў 25 мінут. Дзеля спатканьня цэпэліна выехалі ў мора сотні параходаў, перапоўненых публікаю. Месцы на параходах каштавалі шалёных грошай. Цэлыя аддзелы аэроплянаў праводзілі параходы. Прэзыдэнт Злучаных Штатаў Кулідж выслаў капітану цэпэліна тэлеграму, выказваючы задаваленьне з прычыны аднаўленьня мірных адносін паміж Нямеччынай і Амэрыкай. Толькі на першай палове сваё дарогі цэпэлін не спатыкаў ніякіх труднасьцяў. Далей яму давялося бароцца з бураю, якая ляцела яму насустрэчу. На вышыні Новае Шотляндыі сіла ветру, які дуў насустрэчу цэпэліну, дасягала 25 мэтраў у сэкунду. Па дарозе цэпэлін вынерадзіў два караблі.

Хаўтуры Анатоля Франса.

Францускі ўрад прыняў на дзяржаўны кошт усе расходы па пахаваньню сусьветна вядомага пісьменьніка Анатоля Франса. Прэм'ер-міністар Эрыё ўнёс у парлямэнт спэцыяльную прапазыцыю аб пахаваньні вялікага пісьменьніка ў Пантэоне.

Арыгінальны спосаб бароцца з трасцаю.

Дзеля таго, што ў Італіі, дзякуючы сыстэматычнаму дрэнажу мясцовасьцяў, дзе гуляе трасца, лік хворых трасцаю зьменшыўся з 20.000 у 1887 годзе да якіх-нібудзь 2.000 у цяперашні час, францускі ўрад замерваецца пачаць рабіць дрэнаж на востраве Корсыцы, дзе дасюль трасца вельмі распаўсюджана і дзе затрачаныя ўрадам на барацьбу з ёю грошы не давалі добрых рэзультатаў.

У С.С.Р.Р.

Пяць гадоў пад зямлёю.

Паводлуг вестак з Смаленску, там нядаўна выкрыты цікавы выпадак жыцьця бышага афіцэра царскае арміі Юркі Баравікова ў працягу пяцёх гадоў пад зямлёю, дзе ён хаваўся ад цяперашняе бальшавіцкае ўлады. У 1919 годзе Баравікоў быў мобілізаваны ў чырвоную армію, але пры адпраўцы на фронт ён пацікў уцёк і вярнуўся ў сваю родную вёску Забярэзьзе, Смаленскае губэрні. Пад хатаю яго бацькоў было выкапана пад'зямельле, якое мела сэкрэтны ход. Баравікоў у працягу пяцёх гадоў ня выходзіў з гэтага пад'зямельля. Ен адтрымліваў там страву, акрываўся летам і зімою шубамі да пярынамі, каб ня зьмерзнуць. Баравікоў амаль што саўсім зьдзічэў, ён баяўся кожнага шорхату, але выйсьці на Божы сьвет усё-ж такі не адважваўся. Нядаўна цераз сэкрэтны ход у пад'зямельле пралезьлі вурадніі смаленскага ГПУ і арыштавалі Баравікова.

Цікава, што ён лічыўся ў сьпісках прапаўшых бяз ведама і сям'я яго навет адтрымлівала палёгку па харчавому падатку.

Аднак-жа, ад усясільнага ГПУ трудна схавацца навет і пад зямлёю!

Новыя рэспублікі.

Маскоўскі ЦИК зацьвярдзіў проект рэарганізацыі Сярэдняе Азіі, які, прадбачаць утварэньне з Туркестану, Бухары і Харасану дзьвюх новых саюзных рэспублік — Туркестанскае і Узьбецкае. Падчас спрэчак прадстаўнікі кіргізаў і каракалпакоў выступілі з крытыкаю проекту, заяўляючы, што новы тэрыторыяльны падзел не задаваляе іхніх нацыянальных імкненьняў.

Малдаўская рэспубліка.

Як паведамляе „Роста", ўсеукраінскі ЦИК прыняў пад увагу імкненьне малдаван стварыць нацыянальную цэласьць і арганізаваць сваё культурнае, нацыянальнае і эканамічнае жыцьцё, і пастанавіў аднагалосна—устанавіць аўтаномную малдаўскую соцыялістычную рэспубліку ў рамках (!) саюзу соцыялістычных радавых рэспублік. Граніцы новае рэспублікі будуць устаноўлены асобнаю камісіяю прадстаўнікоў С. С. Р. Р. і малдаўскае радавае рэспублікі. Арганізацыя і склічаньне першага зьезду будзе даручана часовому рэвалюцыйнаму камітэту, які будзе надзелены ўсімі поўнамоцтвамі ў межах саюзу соцыялістычных радавых рэспублік.

На шмат якіх сабраньнях і дэманстрацыях бэсарабскіх уцекачоў было пастаноўлена прасіць С. С. Р. Р. падняць протэст проці прасьледаваньня бэсарабцаў Румыніяй і аб прылучэньні Бэсарабіі да С. С. Р. Р.

Вось якраз дзеля гэтага апошняга, мабыць, і робіцца бальшавікамі з бесарабскіх уцекачоў Малдаўская рэспубліка. Умелі-ж чарнасоценцы рабіць з малдаван у Кішынёве ці Акэрмане „истино-русскихъ", людзей пры Мікалаі II.

Новая констытуцыя для Радавай Беларусі.

„Słowo" перадае вестку з Менску, што аддзел законапроектаў народнага камісарыяту справядлівасьці апрацаваў проект новае констытуцыі для Беларускае Соцыялістычнае Радавае Рэспублікі. Проект гэты цяпер разглядае Рада Народных Камісараў і Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту. Проект констытуцыі мае ў сабе рад артыкулаў, якія вызначаюць адносіны Б. С. Р. Р. да С. С. Р. Р., а таксама забясьпечваюць правы нацыянальных меншасьцяў у Радавай Беларусі.

Забойства камуністага.

У Віцебску забіты камуністы Васін, які ў 1905 годзе браў удзел у сэвастопальскім паўстаньні. Да 1917 г. Васін прасядзеў у Петрапаўласкай крэпасьці і асьлеп. Забілі яго мясцовыя сяляне. У сувязі з гэтым забойствам арыштована 12 чалавек.

Расстрэлы за эканамічнае „шпіёнства".

Як перадаюць з Рыгі, вярхоўны бальшавіцкі суд зацьвярдзіў прыгавар Пермскага губэрнскага суда, засудзіўшага двох інжынераў надзеждзінскіх заводаў Зайчэнку і Цымэрмана на расстрэл за эканамічнае шпіёнства, якое выказалася ў сыстэматычнай перадачы за граніцу ведамасьцяў аб палажэньні заводаў.

Навіны у тры радкі.

— На Мурманскай чугунцы здарыўся абвал, спыніўшы рух.

— Дзяржаўнае савецкае выдавецтва маніцца выпусьціць новае выданьне поўнага зборніка твораў А. Пушкіна.

— У Луганску злоўлена разбойніцкая шайка Хаменкі, зрабіўшая 120 збройных налётаў.

— Пад Адэсаю злоўлены бандыт Галка, які рабіў жыдоўскія пагромы у мястэчках.

— У Курску пасьля шэсьцьгадовае перэрвы аднавіўся трамвайны рух.

— Ангельскі ваенны суд аштрафаваў аднаго купца на 26.000 фунт. штэрлінгаў, а двох другіх на 16.000 за іхнюю спробу вывезьці ў Расею зброю.

— У мінулым годзе з прычыны няшчасных здарэньняў выкліканых вулічным рухам у Парыжы было забіта 247 чал., цяжка ранена 1.363 і лёгка — 7690.

— Скоры поезд Кэльн-Бэрлін, дзякуючы туману, наехаў 14. X на працаваўшую на чугунцы групу рабочых. 5 чалавек загінула.

— Цэпэлін, які пераляцеў праз акіян з Нямеччыны ў Амэрыку быў застрахованы на 600.000 даляраў.

— У Гамбургу ў мануфактурнай фабрыцы згарэла 200.000 мэтраў шаўковага матар'ялу; страта—мільён залатых марак.

Жыцьце провінцыі.

Горадзен.

Сярод вялікшых папіросных фабрык, якія перайшлі да ўраду, ёсьць фабрыка Шэрашэўскага ў Горадне. У гэтай фабрыцы, якая існавала дзесяткі гадоў, працавала ў апошні час больш як 2000 рабочых. Апрача таго фабрыка мела яшчэ ўласную майстэрню картону, ўласную друкарню і інш. Апрача гэтых 2000 тут працавала яшчэ каля 300 рабочых, рамесьнікаў, канторшчыкаў.

Цяпер, калі фабрыка перайшла ў рукі ўрадовага манаполю, ў ёй праце ўсяго 300 канторшчыкаў і рабочых, ня гледзячы на тое, што фабрыку можна пусьціць поўным ходам і што 35 вагонаў табакі, якая была ў запасе на фабрыцы, таксама перайшло на ўласнасьць ураду.

Фабрыка ёсьць, матар'ял ёсьць, вытворчасьць можа быць даведзена да ранейшай нормы, а, ня гледзячы на тое, цяжкая бюрократычная машына гэтак дрэнна функцыянуе, што навет для гэтых застаўшыхся рабочых часам не хапае працы, бо напр. адзін раз у пору ня прыслалі з Варшавы манапольных бандэроляў. Дырэктар на месцы заказаць бандэролі ня мае права і фабрыка павінна чакаць прысылкі іх з Варшавы.

Дык няма дзіва, што пры гэткіх парадках мы цяпер перажываем табачны крызыс.

(„Kur. Por.")

ТУТЭЙШАЯ ХРОНІКА.

— **Новыя аўтобусы.** Да Акружной Дырэкцыі публічных работ зьвярнулася новая кампанія з просьбай аб дазволе пусьціць аўтобусы на лініі Зьвярынец—Вакзал і Пасьпешка—Катэдральны пляц.

Дзеля таго, што пусьціўшая ў ход тры аўтобусы фірма „Autoruch" ня мае манаполю на аўтомабільную камунікацыю, дык магчыма, што новая фірма адтрымае дазвол. Новая кампанія маніцца пусьціць па Вільні 20 самаходаў, што будзе вялізнай конкурэнцыяй для фірмы „Autoruch".

Гэткая конкурэнцыя будзе надта пажадана для жыхароў Вільні, якія даўно чакаюць пармальнай таннай камунікацыі з прадмесьцямі.

— **Прыманьне прыватных тэлеграмаў на чугуначных станцыях.** У мясцовасьцях, дзе няма дзяржаўнага тэлеграфу, а тэлеграфны ўрад мае упаважненьне прымаць прыватныя дэпэшы, аплата устаноўлена нармальная (8 грошай за слова), а ў іншых выпадках, дзе апрача чугуначнага тэлеграфу існуе й дзяржаўны тэлеграф ды адлежнасьць ад аго невялікая, аплата за слова раўняецца 11 грошам.

Трэба зазначыць, што чугуначны тэлеграф прымае толькі звычайныя дэпэшы з выняткам дэпэшаў пільных, тэрміновых і г. д.

— **У праваслаўнай духоўнай сэмінарыі.** Рэктарам сэмінарыі звольнены з пасады вучыцель сэмінарыі сьвяшчэньнік Новочадов за тое, што на Пакровы ня быў на лекцыях, а служыў у сваёй прыхадзкой царкве паводлуг старога стылю.

— **Надта „русский" мітрапаліт.** Мітрапаліт Дзяніс загадаў сынодзкай друкарні выпусьціць календар на 1925 год на расейскай мове.

— **Безрабоцьце.** Урадовае бюро па рэестрацыі безработных занатовала ў Вільні 1040 безработных, з якіх 703 мужчыны і 337 жанчын.

— **Прыезд Язэпа Пілсудскага.** У пятніцу 17-га кастрычніка ў Вільню прыехаў маршалак Пілсудскі з сям'ёю і быў спатканы на вакзале цывільнымі і вайсковымі ўладамі. Пілсудскі прачытае рад лекцыяў.

— **Выезд ваяводы.** Учора Віленскі ваявода п. Рачкевіч выехаў дзеля інспэктарскага агляду ў Вялейскі павет.

Газэту прачытай і перадай суседу!

Той, хто умее чытаць, ніколі не паляніцца прачытаць напісьменнаму!

Рэдактар-Выдавец Язэп Салавей. Друкарня „Lux", вул. Жэлігоўскага, 1. Тэлеф. № 203.